

Roman

 DRŽAVNO TOČILN
 Došlo
 Ljubljana
 2

ILUSTROVAN DRUŽINSKI ČEDNIK · IZHAJA V ČETRTEK

III. leto

V Ljubljani, 6. julija 1931

Štev. 32

Norma si izbere moža

Zgodba za film

Napisal James Barclay

Norma Hopman je bila tisto jutro zelo nemilostne volje. Že štiri tedne je bila v Afriki, kamor je prišla na odmor z naporenega dela v Hollywoodu. Štiri tedne, in še zdaj ni imela prilike videti pravcega, pravcatega afriškega leva, ne udomačenega ateljejskega. In zaradi lova na to zver je prav za prav prišla na počitnice v Afriko. Ko bi bila to vedela, bi bila vsekako rajši šla v Nico in na francosko rivijero — ne, tam je zdaj prevročje. Nu, pa v Deauville ali kamorkoli drugam: povsod bi bilo lepše in prijetnejše kakor v tej dolgočasni afriški džungli, kjer človek še spodobnega leva ne dobi pred oči. Kaj šele pred puško!

Leno se je zleknila v gugalnici, razpeti med dvema drevesoma, in namenoma gledala v drugo stran kakor jaz. Bog, saj vendar nič ne morem za to, če se ta plemenita divjad nič več ne izprehaja kar po glavni promenadi.

„Kdaj pojdeva na leva, gospod inženier?“ Besedo „gospod“ je nekam zategnila. Čutil sem, da sem za danes popolnoma zapravil njeno naklonjenost.

„Gospodična Norma, ne zamerite, če vam še enkrat povem: lov na leva v Afriki ni tako nedolžna reč kakor morda v vašem hollywoodskem paradizu, kjer teh zverin še ne poznate. Pri vas imate opravka samo z ukročenimi leviči in niti...“

Se nadaljuje na strani 466

 TALA BIRELL, MLADA NEMŠKA FILMSKA UMETNICA, KI IGRA ZDAJ V AMERIKI.
 (Foto Universal)

KRONIKA TEDNA

The Life-Saver is on the Beach!
Reševalec je v kopalšču!

Kadar blešče ti napisi na sipinah kopaljšča v Tel-Avivu, najmodernejšem palestinskem mestu, se vsakdo lahko mirne vesti zaupa vodi. Ni se mu treba bati viharjev ne vrtnicev, zakaj Leon Katz pazi ko angel varuh na vse, ki so v vodi. On je reševalec v kopaljšču; v njegovi navzočnosti ni še nihče utonil. V štirih letih, kar je v Tel-Avivu, je rešil smrti v vodi 320 ljudi. Skoraj vsake štiri dni enega. Izprva je ta dokaj nenavadni „poklic“ izvrševal v svojo zabavo, toda kaj kmalu so njegovi uspehi zbudili pozornost, tako da ga je mestna občina tel-avivska vzela v svojo službo za reševalca v kopaljšču in mu dala lepo plačo. Če bi poznali rekord za reševanje ljudi, bi ga imel Leon Katz. V drobni knjižici so napisane zahvale teh 320 rešencev; ta knjižica je največja Katzova dragocenost. Domala vsi jeziki sveta so v njej zastopani. Židje, kristjani in muslimani so v tej knjižici plačali rešitelju svoj tribut v obliki kratkega zahvalnega izreka. Denar in darila je Katz vselej odklonil. Letos spomladi je šel v Berlin na tečaj za reševanje ljudi. Zdaj je spet v Tel-Avivu in ljudje se spet lahko zapupajo vodi, ni se jim treba bati viharjev ne vrtnicev. Leon Katz pazi ko angel varuh nanje.

*

Nov „sport“ smo dobili. V Londonu so zadnjic mladi ljudje o polnoči tekli kakor za stavo z jajcem v žlici čez ulico. Tisti, ki je prvi pretekel s celim jajcem določeno razdaljo, je dobil za nagrado nov avto.

*

V nemškem mestecu Neustadt imajo posebno nevaren vogal, kjer so avtomobilske nesreče malone na dnevni red. Prometni stražnik je tam skoraj neprestano v življenjski nevarnosti. Cementni podstavek, na katerem stoji, mora biti skoraj vsak mesec nov, ker ga avtobusi vedno iznova podro. Zato je mesto zdaj tam postavilo stražnika — iz guma.

*

Kino in kopaljšče!

Na neki ljudski šoli v Kölnu v Nemčiji so zasačili sedem učenk, ki so se prodajale štiri moške, so že aretirali. Deklicam je bilo komaj dvanajst do trinajst let; kadar niso imele šole, so šle v park in prežale na moške. Za denar, ki so ga tako „zaslužile“, so hodile v kino, ob nedeljah pa v kopaljšče...

Norma si izbere moža

Nadaljevanje z naslovne strani

Prestal sem. Norma je bila planila na noge, se postavila predme in s čudnim ognjem v očeh vzkliknila:

„Tako, še norca bi se delali? Ali ste mar že pozabili, kaj sem vam rekla, vam in vašemu prijatelju majorju Nelsonu, ko sta me prosila za roko? Ali naj vam ponovim? Le tisti bo moj mož, kdor vpricho mene ustrelji leva. Prav žal mi je, gospod inženjer, toda od tega ne odneham.“

Gospodična Norma je bila lepota, kakršne še nisem videl. Kaj čuda, da sem se na prvi pogled zaljubil vanjo. Te ljubezni mi ni mogla ohladiti niti njena ekscentričnost, ki me je gnala v nevarnost tega brezumnega lova na leva. Kaj sem hotel? Ljubezen je slepa in brezglava; kakor večča, ki kroži okoli luči, dokler si ne osmudi kril, je zaverovana v predmet svojega oboževanja in ne vidi nevarnosti, ki v njo drvi.

Kadar sem bil sam, sem se vselej zavedel nezmislja svoje strasti. In vselej sem sklenil, da ji rečem zbogom, ko jo prvič srečam, in odpotujem. In vselej, ko sem jo spet zagledal, se je moj sklep stopil kakor sneg na solncu.

„Mislite na moje besede, gospod inženjer!“ Norma se je graciozno priklonila, sami vrage so plesali v njenih očeh, in se obrnila proti gozdu: „Do svidenja!“

Iz gozda je prihajal major Nelson, moj prijatelj in tekmeec. Norma mu je šla na proti...

*

Nekega dne smo se vendarle odpravili v džunglo, da bi prišli do levov. Bili smo mi trije, Miss Norma, major Nelson in jaz, in seveda tudi nosači. Toda levov ni bilo na izpregled, in gospodično Normo je že jela zapuščati dobra volja, kar sva v prvi vrsti občutila major Nelson in jaz.

Dokler se nismo lepega večera utaborili na bregu široke reke. Ponoči nas je zbudilo levje rjojenje — toda prihajalo je z drugega brega.

Obrnil sem se na drugo stran, da bi v miru dalje spal, tedaj pa me nemilo zgrabi za ramo tuja roka in me strese.

„Gospod inženjer! Levi! Pravi levi! Čisto blizu so! Vstanite!“

Bila je seveda Miss Hopman. Vstal sem in priznati moram, da nisem bil ravno navdušen. Ne toliko zato, ker se mi ni prav nič dalo iti na leve; ne, ravno se mi je namreč sanjalo, da hodim sam z gospodično Normo po gozdu, in zelo ljubezniva je bila z menoj. In zdaj me sredi teh lepib sanj vrže z ležišča — kdo naj bi bil zato še navdušen?

In spet se je začulo iz dalje rjojenje.

„Ali ne slišite, inženjer?“ Od razburjenja je vsa trepetala.

Raztreseno sem prisluhnil. Moje misli so bile vse drugje. Gledal sem Normo, kako se pripravlja za lov, in čudno bolno me je takrat stisnilo za srce. Bilo mi je, kakor da jo poslednjič vidim.

„Ali se ne motite? Kaj pa, če to ni lev?“

„Da ni lev? Nikarite no, gospod inženjer, in glejte, da se brž napravite! Ne eden, cela tropa jih je — eden od njih bo gotovo moj!“

Skočil sem z ležišča in šel za Normo, ki je bila med tem že izginila iz šotora. V preveliki vnemi bi utegnila napraviti kako neumnost, zato moram paziti nanjo.

Bilo je ob treh zjutraj in zdajci je na obzorju vstala velika žareča kroglja: solnce je vželo. Od vsepovsod so nam prihajali na uho glasovi divjine: sloni so trobili, bivoli mukali, povodni konji krulili. Tedaj pa je onkraj reke za-

Tri vrste prijateljev imamo: prijatelje, ki nas ljubijo, prijatelje, ki se za nas ne menijo, in prijatelje, ki naš sovražijo. Chamfort.

tulil lev, in tisti mah so vse druge zveri utihnile.

Miss Norma je stala zraven mene in napeto zrla v goščo. Zdajci so se njeni prsti oklenili moje roke.

„Glejte... ne vidite? Nelson na preži! Leva čaka! Oooo!“

Izpustila je mojo roko in vrgla puško proč. Naslednji mah je bila že v vodi in plavala na drugi breg...

Kaj se je zgodilo? Ali je Nelson —? Nehote mi je pogled zdrknil v stran, v goščo —

Mogočen lev je stal tam, Nelson mu je obračal hrbet. Ni ga mogel videti. In oprezno, počasi se je plazila zver... vse bliže in bliže...

Zato je Miss Norma skočila v vodo!

„Nelson, pazi!“ sem zakričal, kar so mi dala pljuča. „Lev je za teboj!“

A kaj je to? Kaj se giblje v vodi? Kaj plava tako zlovešče tiho in hitro za Miss Normo? V trenutku me je prešinilo in kri mi je zledenela v žilah: krokodil!

Ne vem, kako dolgo sem stal odrevenel. Morda stotinko, desetinko sekunde — delj ne. Zakaj ko sem se osvestil in se s karabinko vrgel na tla in pomeril na nagnusno pošast, je bila Miss Norma še najmanj tri metre pred krokodilom. Toda zver ji je prihajala vse bliže in bliže, še sekundo in prepozno bo.

Roka se mi je tresla od razburjenja. Nisem se upal sprožiti, da zveri in zgrešim.

Zdaj, zdaj bo prepozno. Z nadčloveškim naporom sem pritisnil puško na lice, roka se je uklonila ukazu volje, nič več ni drgetala. Pok!

Krokodil je hlastnil in se prevrnil na drugo stran. Tok vode ga je odnesel, razdalja med njim in Normo se je razširila. Skrajnji čas je bil, v

naslednjem trenutku bi bilo po njej.

Bum, bum!

Onstran reke je počilo. Kralj živali se je na smrt zadet zvrnil po tleh.

*

„Dobro jutro, gospod inženjer!“

Mokra ko miš je stala pred menoj Miss Norma in zraven nje major Nelson.

„Ali vam smem predstaviti svojega zaročenca?“

„Zaročili ste se?“ sem zajecjal.

Igralka je prikimala. „Škoda, da ste bili prepozni!“

„Moral sem med tem ubiti krokodila.“

„Nu, to ravno ni posebno junaštvo. Kdo bo streljal krokodile, če imate pred nosom kralja živali?“

*

Miss Norma se je poročila z majorjem Nelsonom. Ker ji je ustrelil leva. Toda Nelsonova žena še danes ne ve, kako blizu smrti je bila takrat, ko sem „nejunaško“ ustrelil krokodila...

„ROMAN“ STANE

1 mesec 8 Din, ¼ leta 20 Din, ½ leta 40 Din, vse leto 80 Din. Na razpolago še vse številke. Račun poštno hranilnice v Ljubljani št. 15.393.

Na tujem, vse leto:

v Angliji 9 šilingov, Avstriji 14 šilingov, Belgiji 14 belg, na Češkoslovaškem 70 kron, v Egiptu pol funta, Franciji 50 frankov, Holandiji 5 goldinarjev, Italiji 40 lir, Nemčiji 9 mark, Severni Ameriki 2 dolarja. Povsod drugod na leto 120 Din, za ½ leta pa 60 Din. Denar (veljavne jugoslovanske ali tuje bankovce ali ček) pošljite v lastnem interesu v priporočenem ali pa v denarnem pisnu.

Posamezne številke:

V Jugoslaviji po 2 Din. Dobe se v trafikah, knjigarnah in kolodvorskih prodajalnah. Kjer „Romana“ nimajo, zahtevajte, naj ga naroče. Direktna naročila izvršimo šele po prejemu zneska v bankovcih ali veljavnih znamkah. V Italiji stane posamezna številka 80 stotink.

Naročila

in dopise pošljite na naslov: „Roman“, Ljubljana, Breg 10, poštni predal št. 345. — Rokopisov ne vračamo. Za odgovor priložite znamko. — Oglasi po tarifi.

Stari čolnar

Napisal Pierre Loti

Če hočeš priti pri Therapiji* na drugi breg Bospora, si izbereš enega izmed čolnov, ki

tam čakajo že pripravljene za prevoz. Po večini so lepi prijazni čolni, pisano pobarvani, z mehкими baršunastimi sedeži, in v vsakaterem stoji mlad miščast veslač.

Le eden edini med čolni, najbližji, tisti, ki je bil zdaj na vrsti, je bil siromašen v primeri z drugimi: nikjer nič baršuna na sedežih, njegova indijska prevlaka pa je bila sešita iz majhnih krp vseh mogočih barv: drugače je bila barka prav snažna in čista, ko bi le ne bila tako stara in na vseh koncih zakrpana — in v njej je stal slaboten veslač v starih, oguljenih capah! Malone brutalno sem ga odklonil in pomignil drugemu čolnu, novemu in pozlačenemu.

Toda ko je odrinil barko, da bi dal prostora drugi, sem opazil, kako silno skrbno in vestno je bila ta prevlaka sešita iz premnogih krp. Gotovo je to napravila kaka stara ženska, čolnarjeva žena, hoteč staro in siromašno barko tako vsaj malo olepšati, da ne bi preveč odbijala gostov. Takrat sem se srečal z očmi starega čolnarja, in v njih sem bral nem očitek, vdanost v usodo in hkrati obup...

Neizrekljivo sočutje mi je stisnilo srce, in ves dan mi je bilo hudo. Rekel sem si, da se jutri vrnem, da vzamem med vsemi njegov čoln in mu čestitam nad tolikim okusom, ki ga je pokazal pri tej skromni opremi, in da si odslej vselej, kadar bom moral na drugo stran, izberem njegov čoln.

Toda nikoli več ga nisem videl — ne drugi dan, ne naslednje dni. In — morda se vam utegne otročje zdeti — izmed vseh slabih dejanj, kar sem jih storil v življenju, me ni nobeno tako bolelo kakor zavrnitev tega starca siromaka in njegove indijske prevlake, ki jo je marljiva roka toli ljubko okrasila s preprostimi rdečimi našivi...

* Therapia je mestece v evropski Turčiji ob Bosporu, 6 km severno Carigrada.

SRCCE V OKOVIH

Roman

Napisal Mirko Brodnik

Ta roman je začel izhajati v 9. številki letošnjega letnika „Romana“. Današnje nadaljevanje je štiriindvajseto. Novi naročniki lahko dobe še vseh prejšnjih triindvajset nadaljevanj.

Tretji del

MLADA MATI

Enointrideseto poglavje

KREGARJEV POVRATEK

Nekaj ur poprej je po dolenski cesti vozil eleganten avto. Drvel je proti Ljubljani. V njem se je vozil Kregar. V roki je stiskal zmečkano pismo. Nekajkrat ga je razvil in prečital vrstice, ki so ga očitno spravile v slabo voljo — kakor bi pričakoval, da se bodo nenadoma izpremenile. A vedno so ostale enake:

„Pridite takoj po prejemu tega pisma v Ljubljano. Govoriti moram z vami v važni stvari. Dobiček bo velik. Ne odlašajte, sicer... M.“

Grožnja, skrita v zadnjem stavku, je bila tisto, kar je dalo Kregarju toliko misliti. Dolgo je mrko strmел pred se, potem pa je nenadoma stresel z glavo in odločno odkimal.

„Ne, dovolj mi je tega. Nič več! Naj se zgodi kar hoče.“

„Gospod Kregar, v četrti uri smo v Ljubljani,“ se je tedaj oglašil šofer in zmotil Kregarja v razmišljanju.

„Hvala bogu,“ je Kregar zagodrnjal sam pri sebi. „Sit sem že te vožnje. Ves dan v taki vročini v avtu...“ Sklonil se je k šoferju. „Ustavi pred gostilno kakor zmeraj!“

Šofer je prikimal, in vožnja je šla dalje. Svetli žarometi so belili cesto. Prazna je bila. Niti avtov nista srečala. Kar nenadoma pa je pokrajina oživelala. Bližala sta se mestu. Šofer je začel voziti po-

časneje. Preden se je Kregar zavedel, je bil avto že na ulicah. Pred malo gostilno, kjer smo že srečali Kregarja, ko je pribežal iz tajne igralnice, se je ustavil.

„V gostilni me počakaj,“ je naročil Kregar. Hotel je že iti, pa se je premislil. Tudi on je stopil v gostilno, vzel sobo in se preoblekel. Dobro četrti ure nato je odšel.

Krenil je v notranje mesto, toda kdor bi šel za njim, bi bil opazil, da se ogiba obljudenih ulic. Pred neko hišo, kjer so bila vrata še odprta, je izginil v vežo. Šel je po stopnicah v drugo nadstropje in počakal pred vrati nekega stanovanja. Šele čez nekaj časa se je odločil in pritisnil na zvonec. Rezko je zazvenelo v predsobju.

Vrata so se na pol odprla in skozi špranjo je pogledal moški obraz.

„Koga bi radi?“

Odprl je vrata na stežaj, da je luč iz predsobja osvetlila Kregarjev obraz. Sluga je videl, da se je zmotil.

„Oprostite, gospod Kregar,“ se je opravičil. „Nisem vas spoznal v temi.“

Kregar se je naredil, kakor ga ne bi bil čul.

„Ali je gospod doma?“ je vprašal suho.

„Da!“

„Javite mu, da sem prišel,“ je rekel Kregar in stopil v predsobje. „Samo brž!“

Sluga je med tem že izginil za visokimi obitimi vrati in se malo nato vrnil.

„Gospod vas čaka!“

Brez besed je Kregar stopil skozi vrata, odkoder je bil sluga prišel. Na pragu je obstal in pogledal po sobi.

V njej je bilo prav malo zanimivega. Podobna je bila majhni pisarni. Razen pisal-

ne mize in dveh usnjatih naslanjačev ter omare za spise je bila skoraj prazna.

Za pisalno mizo je sedel moški. Niti dvignil ni glave, ko je začul Kregarjeve korake. Moral je nekaj računati in se ni hotel zmotiti sredi dela. Šele ko se je Kregar ustavil pred mizo, se je nenadoma obrnil k njemu.

Takrat se je šele pokazal njegov obraz. Bil je videti že starejši mož; kakih petdeset let bi mu človek prisodil. V obraz ni bil ravno grd, toda vse poteze na njem so kazale neko hladno odločnost, ki je odbijala. Spominjala je na brutalnost. Globoke gube na čelu so bile v soju luči videti še globlje. Združevale so se na sencih in izginjale pod že sivečimi lasmi. Največ izraza mu je dajala močna, naprej štrleča brada, ki je odločnosti obraza dala še večji poudarek. Njegove nemirne oči, ki so ležale globoko v jamicah, so neprestano plesale po Kregarju, kakor bi hoteli ugeniti sleherno njegovo misel.

Potem so se umirile. Gube na čelu so se razlezele in obraz je nenadoma postal medel, brezizrazen.

„Kakor vidim, ste pismo prejeli. Sicer ste malo pozni, vendar mislim, da bo ta ura še najbolj primerna za najine razgovore.“

Kregar ni odgovoril. Odložil je klobuk in sedel v naslanjač. Tedaj se je neznanec sklonil k njemu.

„Kako ste se počutili na počitnicah?“ je vprašal in v njegovem glasu je bil neprikrit porog.

„Hvala, dobro,“ je mirno odvrnil Kregar. „Ostal bi bil doli še nekaj časa.“

„Pustil bi vas bil, toda vmes je prišla neka reč, kjer

kaže, da se bo dalo zaslužiti. Samo zato sem vas poklical."

Kregar ni odgovoril. Neznanec je vstal izza mize.

"Kakor vidim, se mojega klica niste kaj razveselili."

"Ne!"

"Ne morem pomagati," je neznanec skomignil z ramo. "Toda pustiva to. Kadar gre za denar, človek ne sme poznati počitnic. Stopiva v sosednjo sobo. Tam bova bolj nemotena. Rečem vam samo, da bo to najina največja igra. Šlo ne bo samo za nekaj piškavih tisočakov. Obetajo se milijoni."

"Milijoni," je ponovil in pomenljivo tlesknil z rokami. "In nekaj polomov bo," je dodal. "Mislim, da bova dvignila precej prahu..."

Pritisnil je na gumb na pisalni mizi in v tapeti ob steni so se odprla majhna vrata. Pomignil je Kregarju z roko, naj mu sledi. Kregar je šel za njim in vrata za seboj zaprl.

Le nekaj minut ju ni bilo nazaj. Izza tapete se je začulo glasno in razburjeno prerekanje in potem je Kregar nenadoma odprl vrata. Obraz mu je bil rdeč, skoraj višnjevi. Težko je dihal in sunkoma so se mu trgale besede iz ust.

"Ne, tu ne bom zraven! Sit sem vsega. Dovolj mi je. Sami delajte!"

Ves mrzli mir, ki ga je drugače kazal, je izginil. Stopil je k obešalniku in vzel klobuk.

"Grem. Poiščite si drugega, ki bo za vas hodil v žerjavico po kostanj. Studite se mi."

Neznanca, ki je prav takrat prišel za njim, te besede, kakor je kazalo, niso začudile. Njegov obraz je bil miren in smehljajoč se.

"Nikar tako naglo," je menil porogljivo. "Kam se vam mudi? Šaj ste komaj prišli, pa že odhajate!" Potem se je njegov glas nenadoma izpremenil, postal je hladni in trdi. "Stopite z menoj. Pokažem vam nekaj, kar ste utegnili izgubiti iz spomina. Vsaj po

vašem nastopu se mi je vsilila ta misel."

Mirno je odprl gornjo miznico, vzel iz nje kos papirja in ga dal Kregarju.

"Poznate?"

Kregar je prebledel. V rokah je stiskal fotografijo menice na zelo visoko vsoto.

"Ali naj vam malo osvežim spomin? Po prevratu je bilo. Potrebovali ste veliko vsoto denarja. Dal sem vam jo. Podpisali ste mi menico. Za poroka vam je bil znan bogataš. Tudi njegov podpis je gori in nanj sem vam dal denar. Potem je prišel dan, ko bi bili morali menico plačati. Denarja niste imeli. Hotel sem jo iztožiti tedaj pa ste mi povedali, da ste njegov podpis po-

Izredno ugodna prilika!

S 26. številko je sklenil „Roman“ prvo polletje tekočega letnika in ob enem 90. številko, odkar obstoji. To priliki hoče „Roman“ porabiti za to, da omogoči svojim novim in dosedanjim naročnikom izredno poceni nabavo vseh dosedanjih števil, v katerih je do zdaj izšlo 9 kompletnih romanov.

Nasi dosedanjih naročniki, ki so že poravnali naročnino za minulo drugo četrtletje, dobe vseh 90 števil za 100.— Din namestu za 180.— dinarjev, kolikor bi jih stalo, če bi hoteli kupiti vsako številko posebej. Če žele „Roman“ od 1. štev. 1. letnika pa do 8. štev. letošnjega letnika, t. j. do takrat, ko se je začel roman „Srce v okovih“ (skupno 72 števil), pa jih dobe za 82 Din.

Novi naročniki pa dobe vseh 90 števil za 120.— Din, v čemer je že vseeta tudi naročnina do konca septembra t. l. To ugodnost pa imajo novi naročniki samo tedaj, če se naroče najkasneje do 31. julija t. l. Denar je treba poslati naprej.

Za tiste dosedanje in nove naročnike, ki ne žele vseh dosedanjih 90 števil, smo pripravili posebne zbirke „Romanovih“ števil s kompletnimi romani. Tudi za te zbirke je treba poslati denar naprej. Cene veljajo za dosedanje naročnike; novi naročniki morajo poslati 20 Din več, zato pa bodo imeli s tem plačano tudi naročnino do 30. 9. t. l.

1. zbirka

Nezakonska mati, povest iz današnjih dni; Zlati demon, roman z ameriškega severa; in Konzulova skrivnost, kriminalni roman; vsi trije romani skupaj (26 števil „Romana“, nad 420 velikih strani) stane, o s poštnino vred samo Din 30.—

2. zbirka

V obliemu teme, povest iz naših krajev; in Tiger, pustolovski roman; oba romana skupaj (21 števil „Romana“, nad 330 velikih str.) s poštnino vred samo Din 25.—

3. zbirka

Sirota z milijoni in nadaljevanje pod naslovom Brez vesti (44 števil „Romana“, nad 700 str.) s poštnino vred samo Din 50.—

4. zbirka

Skrivnost votle igle, kriminalni roman, Žena z večno mladostjo, fantastična povest, in Dva meseca med čikaškimi banditi, zapiski francoskega novinarja (29 števil „Romana“, nad 460 velikih strani). Vse troje skupaj s poštnino vred samo Din 35.—

Posežite po tej ugodni priliki! Pišite po položnico! Naš naslov je:

„Roman“, Ljubljana, Breg št. 10.

naredili. V lepši obliki vam tega ne bi mogel nihče povedati. Šaj me razumete? Ne?"

"Molčite," je kriknil Kregar in raztrgal fotografijo menice.

"Le trgajte," se je zarežal neznanec. "Če želite drugo kopijo, vam rad z njo postrežem. Original je varno shranjen pri notarju. Ali bi radi še kaj drugega vedeli?"

Kregar ni odgovoril. Njegov obraz je bil mrliško bled.

"Na primer tisto o lastniku vašega lepega gradiča, ki je šel tisti dan, ko vam je prodal posestvo, z vami v park, pa se ni vrnil."

"To sem čul nedavno od enega vaših," je zasikal Kregar.

"Od kojih?" se je neznanec začudil. "Sami veste, da razen sluge nikogar nimam."

"Iste besede mi je rekel kakor vi," je uporno vztrajal Kregar.

"Potem ve to še neki drugi. Samo dokazov nima. Jaz jih imam. Ali jih hočete videti? Oni menici so priloženi. Če bi to zvedeli na policiji, bi se najbrž precej čudili. Ko ste vendar tako ugleden mož... Če vam še to ni dovolj..."

"Molčite! Pustite me!" je zakričal Kregar. "Pripravili me boste tako daleč, da bom še jaz začel govoriti."

"O čem?" je mirno odvrnil neznanec.

"Da ste bili vi lastnik tajne igralnice... Da ste..."

Nenadoma mu je zmanjkalo besed.

Neznanec se je na ves glas zasmel. Smejal se je, da ga je lomil krč. In med smehom so se mu trgale besede.

"Tepec, tepec, kje imaš dokaze? Dokaze! Pisane dokaze!"

Jel je skakati po sobi kakor bi bil zblaznel.

"Kdo bo verjel? In če bodo začeli kaj preiskavati, bodo povsod srečali samo vaše ime. Mojega nikjer. Ali razumete? In potem je po vas. Meni ne morejo nič. Moji ljudje pazijo. Če izvohajo nevar-

Samo do 15. avgusta

imate še priliko, da pridete zastónj do lepih knjig. Preberite razpis „Romanovih“ nagrad na prihodnji strani in ne odlašajte z naročnino!

nost, me ne bo več tu. Izginil bom, kakor sem prišel. Nič me ne veže na Ljubljano...”

„Sami ste prej rekli, da nimate nikogar razen sluge.“

„Moji ljudje pazijo,“ je ponovil neznanec kakor bi bil preslišal njegove besede.

Kregar je molčal.

„In še nekaj. Kadar bom videl, da kaj poizvedujete, obvestim policijo o oni zadevi v igralnici. Seveda z dokazi. Brez tega pri meni ne gre.“

„Ubijem vas!“ je kriknil Kregar ves besen od onemoglega obupa, da tiči do vratu v neznančevih mrežah in se ne more iz njih izviti.

„Izvolite,“ je porogljivo odvrnil neznanec. „Tisto uro, ko se razve, da mene ni več, odide moj notar k državnemu pravdniku in mu izroči droben zavojček raznih spisov in malenkosti, kjer so napisane vse vaše nečedne zgodbe. Seveda z dokazi: brez dokazov pri meni ne gre,“ je spet ponovil in se satansko zasmjal.

Kregar je pobesil glavo.

Nenadoma mu je pred očmi vstala slika: zagledal se je vklenjenega pred sodniki in okoli sebe je videl vse polno škodoželjnih, v maščevanju se iskrečih obrazov onih, ki je šel čez nje, ki jih je po-teptal. Sodnik, star, mrk, je strmel vanj in mu našteval zločine, ki jih je storil. Vse z dokazi podprto. In potem se je sodnikov obraz nenadoma izgubil v megli in ko je spet vstal pred njim, je bil obraz neznanca za mizo, ki je zmagoslavno strmel vanj in ga meril do najbolj skritih misli.

Čutil je, kako mu mrzel pot stopa na čelo.

Kakor bi hotel raztrgati okove, ki jih je nenadoma začutil na svojih rokah, je zakrilil po zraku. In potem je z

desnico trepetaje segel na čelo in si obrisal pot, ki se je nabiral v debelih kapljah.

„Ali ste pripravljeni?“

„Da!“ je odvrnil Kregar in v njegovih besedah je bil strah.

„Zakaj ste taki?“ je neznanec potem nenadoma izpremenil glas. „Ali se vam slabo godi v moji službi? Ali nimate vsega v izobilju? Ali vas ne krijem povsod? Nikdar in nikjer še ni padla slaba senca na vas. Ničesar vam še niso mogli dokazati.“

„Pustite to,“ je odvrnil Kregar. „Ne maram pridig. Povejte mi rajši kaj več o oni stvari. Če ste me prisilili za njo, naj vsaj vem, kakšen je vložek, ki zanj igram.“

„Vse o pravem času. Pojdite domov in počakajte. Moj sluga vam prinese pismeno obvestilo. Morda že jutri, morda čez teden dni, morda šele čez dva ali tri mesece. Ne vem še, kdaj bo kazalo začeti. Ali bi radi še kaj več?“

„Ne!“

„Potem sva si vse povedala. Danes imam še delo. Najbrž za vso noč,“ je dodal. „Torej, kadar pride ura odločitve, smem z vami računati?“

Kregar je brez besed prikimal in vzel klobuk. Obrnil se je, ne da bi se bil poslovil od neznanca, ki mu je molil roko. Ko je za seboj vrata zaprl in so se njegovi koraki izgubili na stopnicah, se je neznanec za pisalno mizo zlovesče zasmjal:

„Le cepetaj, ribica! Ne uideš mi iz mreže. Če pa poskušaš, tedaj...“

Namrdnil je obraz in za-tegnil ustnice v ostuden režaj.

Četrty del

SKRITI ZAKLAD

Prvo poglavje

V ZAVETJU

Lepo popoldne je legalo na sibirsko tla. Nebo je bilo jasno. Le na vzhodu je vstajalo nekaj drobnih meglic, ki so se podile po nebu. Prostra-

na ravnina je pokojno spala, vsa žareča v vročini, kakor bi se ji ne ljubilo niti dihati. Tu pa tam je stalo visoko drevo in z gostimi vejami metalo senco na presušena tla. Solnce je stalo visoko na nebu in neusmiljeno žgalo, da so bile poljane kar rjave.

Le majhen griček je vstajal iz te ravnine. Na vrhu je stalo šibko drevo, vse veje je imelo okleščene od zimskih viharjev. Zdaj je počivalo in si nabiralo novih moči. Zelenelo je, toda dosti vej je ostalo brez listja.

Doli pod gričkom je bila majhna vasica, štiri hiše so se stiskale druga k drugi.

Če je človek pogledal med nje je videl, da so bile prazne, zapuščene. Nikjer ni bilo žive duše. Bog ve, ali so se prebivalci odšli kam ven, ali jih sploh ni več bilo?

Vsem hišam se je poznalo, da je nedavno mimo njih vihral vihar revolucije. Zdaj so samevale, kakor bi počivale.

Sredi med njimi je bil globok vodnjak, toda njegov pokrov je bil zaprt in vedro izsušeno, da bi se bilo razletelo, če bi se ga bil dotaknil.

Samo majhna stezica je vodila do teh hiš, ki so spale kakor bi bile mrtve. In po tej stezi so prihajali štirje jezdeci, ki so se počasi bližali. Spredaj je jezdil visoko rasel mož mrkega pogleda in lepe črne brade in se pazljivo oziral na vse strani. Ko je za gričkom zagledal vasico, je za trenutek postal, potem je vzpodbodel konja, ga potegnil za povodec in ga obrnil. V naglem diru se je vrnil k svojim tovarišem.

„Zdaj pa pazite,“ jim je kliknil. „Bližamo se vasi. Počakajte tu. Naprej grem pogledat, ali je varno.“

Jezdci so obstali. Trenutek nato je njih vodja že izginil v daljavi.

„Če Bog da, bomo po dolgem času spet enkrat pošteno spali,“ se je tedaj oglasil drugi jezdca. Glas je izdajal, da je bila ženska. Izpod rdeče

kozaške čepice so se ji vsipali dolgi kostanjevi lasje. Njen zagoreli obraz je bil prelep za to pusto okolico.

„Zadnji čas je že,“ se je tedaj oglašil tretji in poklical mladega fanta, ki je jezdil za njimi kot zadnja straža.

Jezdci, ki smo jih pravkar srečali, so bili naši znanci Branko, Janez, Nadja in Mitja.

Zatekli so se v senco gostih vej košatega drevesa in tam počakali. Kmalu je pridiral Branko s poizvedovanja. Vrnil se je z vestjo, da v vasi ni žive duše.

„Kar naprej,“ je rekel in se spet zavilhtel na konja. „V desetih minutah smo tam.“

Brez besed so vzpodbodli konje za njim.

Ko so prišli v zapuščeno vasico, so hitro pregledali vse hiše. Precej prostorno poslopje zraven vodnjaka je bilo kakor nalašč za nje. V njem so našli celo nekaj pravih postelj in to je bilo tisto, kar jih je najbolj razveselilo. V hlev, ki je stal tik zraven hiše, so spustili svoje konje. Janez jim je nametal v jasli sena in prinesel vode, ki jo je komaj spravil na dan iz izsušenega vodnjaka.

Medtem so znesli v hišo vse svoje reči in se za silo uredili. Zunaj so dobili nekaj drv in kmalu je na ognjišču prasketal ogenj. Nadja si je dajala opravka s pripravljanim kosila, Branko in Janez pa sta se vrgla na posteljo. Še celo Mitja, ki je bil zmeraj dobre volje, je postal molčeč in skoraj čemerem.

Ko je bilo kosilo kuhano, ga je Nadja prinesla na mizo. V tek jim je šlo. Deset dni so preživeli samo od hrane, ki so jo nosili s seboj. Deset dni niso niti toliko stopili s konj, da bi se bili dodobra odpočili. Silni naporji teh dni so jim tako šli v kosti, da jih zadnje dni niti občutili niso, kakor bi bili za vse otrpli. Šele zdaj, ko so našli zavetje, kjer se lahko odpočijejo, jim je nenadoma

„Romanove“ nagrade

V 27. številu „Romana“ smo objavili velik razpis nagrad. Vsi naši naročniki, ki pošljejo vseletno naročnino (80 Din), imajo pravico, da si izberejo iz pričujočega seznama popolnoma brezplačno in poštne prosto knjig v vrednosti 50 Din, kdor poravna polletno naročnino, pa za 15 Din. Če si izberete dražje knjige, plačate samo razliko.

Naročnino pošljite takoj, najkasneje pa do 15. avgusta t. l.

Vse podrobnosti in potrebna navodila dobite v 27. številu „Romana“ na str. 410 in 411, ali pa v upravi „Romana“, Ljubljana, Breg 10.

Knjige za vas

I. Romani, povesti i. dr.

1. Arčbašev, Sanin, roman	Din 50.—
2. Krait, V oklopnjaku okoli sveta, roman I. in II. del nam je posel	„ 36.—
3. Murger, En Bohème, roman	„ 36.—
4. Wilqé, Suka D. Gray, roman	„ 36.—
5. Dostojevskij, Zapiski iz mrtvega doma, roman, I. del	„ 36.—
6. — II. del	„ 30.—
7. Govcekar, Svitane, zgod. roman	„ 65.—
8. Zevacco, Kraljevi vitez, roman	„ 35.—
9. Bourroughs, Tarzan, sin opice, roman, I. del	„ 32.—
10. — II. del	„ 32.—
11. — III. del	„ 32.—
12. — IV. del	„ 32.—
13. — V. del	„ 32.—
14. Dostojevskij, Idiot, rom. I. del	„ 32.—
15. — II. del	„ 32.—
16. — III. del	„ 32.—
17. — IV. del	„ 32.—
18. Hamsun, Glad, roman	„ 32.—
19. Kmetova, V metezu, roman	„ 32.—
20. Bulwer, Posledni dnevi Pompejev, roman, I. del	„ 32.—
21. — II. del	„ 26.—
22. Levstik, Višnjeva repatica, roman, I. in II. del	„ 30.—
23. Gaboriau, Zločin v Orcivalu, kriminalni roman	„ 25.—
24. — Akt št. 113, krim. roman	„ 26.—
25. Golar, Bratje in sestre, novele	„ 24.—
26. — Slov. balade in romance	„ 24.—
27. Meško, Listki, novele	„ 20.—
28. Murnik, Na Bledu, roman	„ 16.—
29. Tolstoj, Kreutzerjeva sonata, roman	„ 16.—
30. Goncourt, Renée Mauperin, rom.	„ 16.—
31. Larisch, Razkrinkani Habsburžani	„ 15.—
32. Green, Za milijoni, krim. rom.	„ 14.—
33. Zeyer, Compact in Komurasaki, roman	„ 14.—
34. Albrecht, Ranjena gruda, povest	„ 12.—
35. Azov-Telin, Humoreske	„ 12.—
36. Waldova, Vera, roman	„ 12.—
37. Garšin, Nadežda Nikolajevna, roman	„ 10.—
38. Mérimée, Verne duše v vicah, povest	„ 10.—
39. Feigel, Domače živali, humoreske	„ 10.—
40. Mičinski, Fridolin Zolna, humoreske, I. del	„ 8.—
41. — II. del	„ 8.—
42. Puškin, Pškova dama, novela	„ 5.—

II. Strokovne in poučne knjige

43. Skalicky, Kletarstvo	Din 60.—
44. Plečnik, Repetitorij anatomije I.: Skelet	„ 24.—
45. — II.: Mišičje	„ 24.—
46. — III.: Drobje	„ 24.—
47. — IV.: Obtočila	„ 24.—
48. — V.: Živčevje	„ 36.—
49. — VI.: Čutila	„ 24.—
50. Dr. Rus, Slovenska zemlja	„ 24.—
51. Sič, Kmečke hiše na Gorenjskem	„ 90.—

spet prišla v vse ude utrujenost, ki so jo prej pozabili.

Po kosilu so ostali nekaj časa pri mizi, da se pogovore, kam bi se zdaj obrnili. Ta mala vasica je ležala daleč od velike ceste in zato so mislili, da je varna pred napadi in boji, ki se v bližini mest in ceste vrše vsak dan. Zato je Branko menil, da bi bilo najbolje, če ostanejo vsaj nekaj dni tu, da se pošteno odpočijejo in pripravijo na vse težave, ki jih še čakajo.

Vsem se je zdelo tako prav. Najbolj zadovoljen je bil Mitja, ki je že nekaj dni tožil, da ga od neprestane ježe hrbet boli. Njegov konj ni bil kaj prida. Staro kljuse, ki so ga našli prestradanega na kraju, kjer se je nekaj dni prej vršila borba med rdečimi in belimi četami. Čeprav je bilo že mesec dni odtlej, se konj vendarle še ni popravil. Največ je bilo temu vzrok neprestana ježa in pomanjkanje počitka.

In tako so ostali. Peti dan je že tekel, kar so stanovali v zapuščeni vasi, toda na odhod še niso mislili. Samo enkrat je Branko omenil, da se bo treba pripraviti na pot, toda tisti večer so zagledali z griča daleč na obzorju velik krvavo rdeč žar v smeri svoje poti. Vedeli so, kaj to pomeni. Tam se vrše boji, mesta gore, in dokler se ne pomiri, ne smejo iti dalje, če hočejo ostati živi in zdravi. Tako se jim je zgodilo že dostikrat zadnja leta. Kar so potovali po Rusiji, kar so potovali po Sibiriji. Ti plameni na obzorju so jim bili kakor veliki plotovi, ki so jim branili iti naprej in jih ovirali pri begu. Samo enkrat se jih niso ustrašili. To je bilo pred poldrugim letom, po zimi, ko so bili pravkar prišli z Urala in zagledali širo sibirsko ravnino.

Takrat je še kar gorela v njih misel, da morajo hitro naprej in samo naprej, in nobene prilike, pa najsi bi bila še tako nevarna, se niso ognili. Kmetje so jim povedali, da

nedaleč od njih divja boj. Svarili so jih, toda za njih opomine se niso menili. Slepo so šli naprej. In potem so se nenadoma znašli sredi med dvema ognjema. Bele in rdeče čete so jih napadle in le s težavo so jim ušli. Janez je dobil kroglo v nogo; na srečo mu ni zdrobila nobene kosti, vendar je minulo štirinajst dni, preden se je toliko popravil, da je lahko spet sedel na konja.

Da, to je bilo še takrat, ko so hoteli samo naprej in naprej. Zdaj so se že toliko sprijaznili z usodo, da so računali tudi z njo in s časom. Ta poskus jim je bil dobra šola. Če bi bili takrat počakali, da se nasprotnika umakneta, ne bi bili zamudili niti dneva. Tako pa so morali ostati štirinajst dni v enem kraju.

Pozno tisti večer so se vrnili na dom, ki so si ga prilastili in po svoje uredili. Spet so tekle ure za uro kakor zmeraj, v pogovoru, v spominih na preteklost in upih v bodočnost.

Kdor bi bil poslušal njih pogovor, bi bil videl, da je bil čisto drugačen kakor takrat, ko smo jih pustili v vlakcu, ki jih je peljal iz Voznesenska v osrčje Rusije. Takrat so samo čutili, da so majhna družina, ki jo veže borba za življenje in obstoj. Čas in nevarnosti so jih še bolj navezali drugega na drugega. Nič več ni bilo dušičnega molka, vse misli so bile last vseh.

Janezov pogled ni nič več tako plašno uhajal k Nadji. Videlo se je, da se je tu dosti izpremenilo. Tudi Nadja se ni več tako boječe obračala k Branku. Neprisiljene, mirne so postale vse njene besede. V dolgem času skupnega bivanja in skupne borbe z usodo je izprevidela, da zaman čaka trenutka, ko bi si ga osvojila. Preveč je še živel v Branku spomin na njo, ki mu je bila vse.

Težko se je vdala v to misel, toda junaško je premaga-

la vse svoje koprnenje, vso svojo ljubezen.

Videla je Janeza, kako je hrepenel po njej, in nehote se je jela zanj zanimati. Izprva morda samo iz usmiljenja — kdo pozna žensko? Nič več se ni skrivala pred njim, čedalje več naklonjenosti mu je kazala. Mogoče je bilo v tej naklonjenosti tudi nekaj občudovanja, zakaj Janez je v dolgih mesecih skupnega bega in boja pokazal toliko moštosti in junaštva, da ga je nehote primerjala z Brankom.

*

Nadja je popoldne odjezdila v spremstvu Mitje v okoličico.

Vrnila se je utrujena šele zvečer. Branko in Janez sta kar onemela, ko sta jo opazila. Njen obraz je bil čisto izpremenjen, blede kakor zid.

„Nadja, kaj je z vami?“ jo je hlastno vprašal Janez. Glas mu je podrhteval v skriti bojazni.

„Zdi se mi,“ je rekla vsa zaspola, „da te kraje poznam. Moj Bog, če je to res...“

Skrila je obraz v dlani. Od razburjenja je vsa trepetala.

„Že ko sem zagledala samotno drevo na griču, mi je nenadoma postalo tako tesno pri srcu. Kakor bi ga bila že od nekod poznala. Kakor bi ga bila videla v lepih sanjah. In ta vasica. Tudi njo sem že nekoč videla,“ je pristavila, ko je udušila solze. „Toda niti misliti si nisem mogla, da bi moglo biti kaj res na mojih

slutnjah. Vse dni, kar smo tu, sem bila kakor na trnih. Čedalje bolj je vstajalo v meni prepričanje, da mora biti tu nekje moj dom. Izbiti sem si ga hotela iz glave, rekla sem si, da to ne more biti res, da mora pokrajina, kjer sem nekoč živela, ležati še bolj proti vzhodu, toda nekaj me je gnalo tja proti gozdu, ki se skriva v soparni meglici. Prepričati sem se hotela, da se samoj slepim. Zato sem danes odšla z Mitjo tja. In kraji so mi postali še bolj znani. V onem gozdu se skriva moj dom,“ je končala. „Ne motim se.“

„Morda že jutri pojedemo vsi tja in se sami prepričamo,“ je tedaj rekel Branko. „Čemu bi čepeli v tem brlogu, če je morda vaš dom blizu?“

„Ali je daleč od ceste?“ je potem vprašal.

„Da,“ je potrdila Nadja. „Precej daleč je. Med gozdovi je skrit, samo majhna jasa je na obeh straneh.“

„Potem ga morda ni doletela usoda drugih dvorcev. Nemara ga čete, ki so se tu okoli borile, niso opazile.“ Premolknil je. „Na vsak način zvemo jutri kaj več.“

Drugo poglavje

TABORIŠČE SMRTI

Kmalu nato je v samotni vasici ugasnila edina luč. Vsi so zaspali, le Nadja ni mogla zatisniti očesa. Časih je zahrzal konj v hlevu in nestrpnost udaril s kopiti po lesenih tleh.

Misli, ki se jim je vdajala, je niso pustile. Upanje, da bo morda že jutri videla svoj pravi dom, ki je o njem sanjala leta in leta, in ji je ostal nezabrisan v vsej svoji lepoti in miru, je bilo vzrok, da je drhtela. Spomnila se je, koliko je bilo trpljenja, preden je prišla do vrat svojega raja, kjer je zdaj čakala, da se ji odpro...

Vsega se je spomnila, vseh grozot, vseh trenutkov, ko je morala tudi ona gledati smrti v obraz...

1000 Din plačam

ako Vam „Radio Balzam“ ne odstrani kurjih oči, bradavic, trde kože, bul itd. v 3 dneh.

Hvalježno se Vam zahvaljujem za Vaš čudežni balzam, s katerim sem brez bolečin odstranil 15 let stari kurja očesa v tri dni.

S spoštovanjem: Rozman Aleksander, Gor. Slaveci 1, p. Rogoševci, Prekmurje.

Lonček za 10 Din (predplačilo), ali 18 Din na povzetje, dva 28 Din, tri 38 Din, pošljite

R. Cotič, Ljubljana VII-II.

Kamniška ulica št. 10a (Janševa)

HUMOR

Za vnuke mu gre!

Ko se je arhitekt Poelzig v drugo ženil, mu je njegova dvajsetletna hči napravila pridigo, zakaj jemlje tako mlado ženo, ko je že ona, njegova hči, godna za možitev.

Oče pa ji je odgovoril:

„Veš kaj, draga moja — svoje vnuke si bom napravil kar sam!“

V okajenosti

„Listek tretjega razreda!“

„Za kam, prosim?“

„Hk — kaj bi mi danes posebno priporočili?“

Idealna ljubezen

Profesor je pripovedoval v višem razredu dekliške šole o Heri in Leandru:

„Leander je plaval ponoči po morju k njej — vsako noč. To je eden izmed najlepših dokazov idealne ljubezni, kar jih poznamo.“

„Jaz pa vem še za lepšega,“ se tedaj oglasi sedemnajstletna Frida.

„Nu?“

„Naša služkinja je zaljubljena v pismonošo. Pa napiše vsak večer na svoj naslov pismo — samo zato, da pride pismonoša drugo jutro zanesljivo k njej.“

Neobhodni rekvizit

Inspicijent velikega berlinskega gledališča je napravil seznam vseh potrebnih rekvizitov za neko veseligo. In rekviziter je bral:

1. Dve steklenici šampanjca, dve steklenici rdečega vina, dve steklenici belega vina, razni likerji. 2. Obilen mrzli narezek za deset ljudi. 3. Smotke in cigarete. 4. Vinske in likerske čaše, ki se na odru razbijajo. 5. Ravnatelj, ki bo vse to plačal.

Indirektno

Dama (vdova): „Moja hčerka vas ima strašno rada.“

Gospod: „Res?“

Dama: „Ravno danes je spet rekla, da bi vas hotela imeti za očeta.“

Nedolžnost z dežele

Služkinja (ki je prišla po svojo gospo v gledališče): „Ali so lepo igrali?“

„Nič posebnega — na koncu so vsi pomrli.“

„Zdaj šele razumem, zakaj so toliko vencev nesli v gledališče!“

Zlobno

„Ali ste me snoči čuli v radiju?“

„Kaj, to ste bili vi? Jaz sem pa mislil, da nam spet aparat nagaja!“

Zavrnila ga je

Fičfirič: „Gospodična, vi ste najlepši cvet sredi prekrasne narave.“

Dama: „Tudi vi imenitno spadate v to zelenje.“

Praktično

On: „Ljubim vas! Ali bi hoteli postati moja žena?“

Ona: „Zakaj ne! Moj oče je pastor, tako vsaj sitnosti ne bova imela pri poroki.“

On: „In moj oče je odvetnik, kar bo znatno olajšalo stvar pri morebitni ločitvi.“

Nagrobni napis

Na nekem nemškem pokopališču imajo na nagrobnem spomeniku tale napis:

„Tu počiva v Bogu Hans Müller. Živel je 28 let kot človek in 5 let kot zakonec.“

Majhen nesporazum

„Ali ste že bili predkaznovani?“

„Da, dvakrat, gospod sodnik: zdaj sem v tretje oženjen!“

Plahi zaljubljenec

Takole je napisal:

„Moja sladka golobičica, ljubim te. Ljubi me tudi ti! In pridi k meni. Tisoč gorečih poljubov te čaka.“

Ko je prebral, je raztrgal in iznova napisal:

„Lepa gospodična, moram vam priznati svojo ljubezen. Ne bodite trdosrčni in poskusite tudi vi mene malo ljubiti. Napišite mi vsaj dve prijazni vrstici. Pristrčno vas pozdravlja.“

In je vnovič izpremenil:

„Plemenita žena, oprostite mi, da vas ljubim. Da bi tudi vi mene ljubili, se ne drzнем upati. Vendar mi vsaj dovolite, da vas pozdravim kot vaš dober prijatelj.“

Spet je raztrgal in napisal:

„Milostljiva! Nekaj bi vam rad izdal, pa nimam poguma. Le vdan pozdrav se vam upam poslati.“

Naposled se je pismo takole glasilo:

„Gospodični Mileni Mesarjevi, tu. Spoštovana gospodična, pozdravljam vas z odličnim spoštovanjem.“

Tega pisma mu ni bilo treba več odposlati. (Simplizissimus).

Zdravnik: „Vaša žila pa zelo nedredno bije, gospod Kovač. Ali mar pijete?“

Kovač: „Da, toda zelo redno!“

Nesramno

Mark Twain je nekoč dobil od uglednega Američana pismo, pa ni nanj nič odgovoril. Zato mu je ugledni American napisal drugo pismo in mu priložil pisemski papir in znamko. Mark Twain je odgovoril po dopisnici:

„Papir in znamko prejel, prosim za ovitek.“

Glavna skrb

Evica vpraša mamico: „Ali pridejo angelčki tudi ponoči k meni, mamica?“

Ko ji mama pove, da angelčki ravno ponoči najbolj pazijo na majhne otroke, meni Evica v skrbeh:

„Mamica, potem bi pa bilo dobro, če bi čokolado zaklenila v omaro!“

Domov družini

Gospod v fraku

Napisal Adolphe Menjou

Ali ste tudi vi med tistimi, ki trepetajo že dva dni preden morajo iti v družbo ali na ples, kjer je treba obleči frak ali smoking? Nič se ne izgovarjajte — meni se lahko zaupate, nikomur ne bom tega povedal. Tudi se na vašem strahu ne bom pasel in naslajal. Le nekaj nasvetov, ali bolje migljajev, vam bom dal, ki vam utegnejo dobro služiti, čeprav me niste zanje prisili.

Nikdar ne vtikajte rok v žep, razen kadar hočete ali morate plačati taksi. Plesna dvorana ni sportno igrišče.

Poskrbite, da vam bo kravata dobro stala. Dobro, to se pravi, ravno v sredi, pravilno, in vendar neprisiljeno.

Nikdar, za božjo voljo, ne imejte cvetlice v gumbnici, četudi vam jo je ženska, o kateri mislite, da je najlepše bitje pod solncem, z dražestnim nasmeškom sama zataknila vanjo. Če bo čez pet minut opazila, da je nimate več, ji recite, da ste jo — joj, kakšna nesreča! — na žalost izgubili.

Če že morate rabiti parfume, vas prosim: zelo diskreten! Seveda, če hočete konkurirati s svojo oboževanko, potem... si zlijte za vrat pol steklenice najostrejšega.

Kadar sedete, nikar ne potegnite hlačnic navzgor. Prav nič lepo se ne vidi in verjemite mi — nič manj se vam ne bodo hlače zmečkale.

Nikar ne posnemajte vseh modnih norosti. Če zveste, da so zdaj v modi svetlovišnji žepni robci z rdečo rožico — preden boste dobili tudi vi pravi vzorec, bo moda že davno zastarela in samo osmešili se boste.

Ne stojte zmeraj po kotih in ne kažite na obrazu, da se dolgočasite. Tudi takrat ne, če je res tako in če ni ničesar, kar bi vas zanimalo. Vsaj delajte se ljubeznjivega in zadovoljnega. In pred vsem nekaj: nikjer se ne silite!

Vcepite si te migljaje, ki sem vam jih povedal, postanejo naj meso in kri, toda nikar se jih ne naučite. V fraku ali smokingu se morate počutiti prav tako domače, kakor v navadni sportni obleki. Frak mora biti za gospoda isto kakor večerna obleka za damo. Kako bi vam bilo, če bi se vam zdela dama; ki je na cesti zbudila vašo pozornost s svojo naravnostjo in ne-

prisiljenostjo, v večerni obleki neokretna in nerodna?

In (to je najvažnejše!) nikdar ne premišljajte, ali se obnašate prav ali ne — kajti takrat se ne obnašate prav.

Albertov biskvit

Potrebščine: 12½ dkg surovega masla, 4 jajca, 25 dkg sladkorja, 1 zav. Dr. Oetker-jevega vanilinovega sladkorja, 75 dkg moke, 1 zavojček Dr. Oetkerjevega pecilnega praška.

Priljava: Surovo maslo se meša tako dolgo, da se speni; nato se mu dodajo jajca, sladkor in vanilinov sladkor in končno s pecilnim praškom pomešana moka. Testo se razvalja do debelosti dveh nožnih hrbtov in z vinskim kozarcem se izrežejo koleščki, ki se prebodejo s pletilno iglo ali pa se na nje pritise ribež. Na pločevini, pomaščeni s surovim maslom, se peko, dokler ne postanejo rumenorjavi, nato pa se shranijo v pločevinasti dozi.

Ti biskviti so priljubljeno čajno pecivo. Razmeščani v mleku nudijo osobito dobro jed za otroke.

Uporabni nasveti

Surovo svilo opereš v zavreli milnici, ki pa jo moraš prej ohladiti na toploti roke; nato izplakni v topli vodi. Ko svilo v drugič izplakneš, primešaj vodi skodelico spirita.

Če nočeš, da bi ti vijaki zaspavali, jih vtakneš, preden jih priviješ, v vroče olje, ki vanj vsuješ nekaj grafita. Take vijake še čez več let z lahkoto odvijesh.

Ogorke smotk priporočajo kot dobro sredstvo za molje.

Dlačice

na bradi itd.

Vas ženirajo, cenj dame? Kva-ijo. Vam Vašo lepoto, eleganco in srcažljivost? „Venera“ eliksir Vas reši v par sekundah — brez bolečin, brez opsnosti — vseh nepotrebnih dlak. Naročite še dan s lepo dišeči „Venera“ eliksir, ne bo vam žal.

Bočica 10 Din (predplačilo), po vzetju 18 Din, dve 28 Din, tri 38 Din, pošlje franko

R. C O T I Č, Ljubljana VII-II
Kamniška ulica št. 10 a (Janševa).

Blagovna znamka

„Svetla glava“

se je obnesla. — Med tisoč znamk, ki se priglašajo vsako leto, pač ni nobena postala znana kakor ta. Radi pozornosti, ki jo vzbuja slika, in radi globokega svolega pomena je postal znak nepozaben. „Znamka Oetker“ lamčl za najboljšo kvaliteto po najnižjih cenah in radi tega načela so

Dr. Oetker-jev pečilni prašek
Dr. Oetker-jev vanilinov prašek
Dr. Oetker-jev prašek za pudlinge itd. tako močno razširjeni.

Letno se proda mnogo milijonov zavolčkov, ki pomagajo „prosvitlenim“ gospodinjam postaviti v kratkem času na mizo tečne jedi. Marsikatera ura se je prihranila, mnoge nevolje radi slabega kipeña močnikov je izostalo.

Otroci se veselijo, če speče mati Oetkerjev šartelj, in v otroški sobi ni ničesar boljšega, nego je Oetker-jev pudling s svežim ali vkuhanim sadjem ali s sadnim sokom.

Pri nakupu pozor na to, da se dobe pristni Dr. Oetker-jevi izdelki, ker se čisto ponujajo manj vredni posnetki.

Dr. Oetker-jev vanilinov sladkor je najboljša začimba

za mlečne in močnate jedi, pudlinge in spenjeno smetano, kakao in čaj, šartilje, torte in pecivo, lajčni konjak.

Zavojček odgovarja dvema ali trem strokom dobre vanilije.

Ako se pomeša ½ zavolčka Dr. Oetker-jevoga izbranega vanilinovega sladkorja z 1 kg finega sladkorja in se dasta 1 do 2 lajčni žlici te mešanice v skodelico čaja, tedaj se dobi aromatična, okusna pijača.

Dr. Oetker-jevi recepti za kuhinjo in hišo

prinašajo izbirno izvrstnih predpisov za pravo enostavnih, boljih, finih in cailinejših močnatih jedi, šartiljev, pečiva, torti, t. d.

Za vsako obitelj so največje važnosti, ker naldejo po njih sestavljena jedila radi svoje enostavne priprave, svolega odličnega okusa in svoje lahke prebavljivosti povsod in vedno pohvalo gošpodinj — tudi onih, ki stavijo večje zahteve — in ker je, kakor je pokazala izkušnja, vsako ponesrečenje tudi pri začenicah izključeno.

Oetker-jevo knjigo dobite zastoni pri vašem trgovcu; ako ne, pišite naravnost na tovarno

DR. OETKER, MARIBOR.

Urejuje Boris Rihtersič

Neznane veličine v Hollywoodu

Malo krajev je na zemlji, kjer bi našli toliko zanimivih ljudi kakor v Hollywoodu. Na primer puščavnik Peter, ki se je lahko pohvalil, da je edini puščavnik v tem velikem mestu. Pred kratkim pa je dobil tekmeča, ki mu je ta naslov vzel. Novemu puščavniku je ime Herman. Ločita se po tem, da nosi eden belo, drugi rdečo kuto. Da se ne gledata prav prijazno, si lahko mislite. Znana sta pa tako, da zmeraj najdeta pri filmu kruha kot statista.

Potem je gluhonemi prodajalec časopisov Dummy, ki stoji noč in dan pred eno največjih hollywoodskih kavarn. Pozna skoraj vse filmske igralce, samo govoriti ne more z njimi. Razume se edino le s Paramountovim komikom Oackijem, ki zna abecedo za gluhoneme.

Znana oseba je statist Pedro, ki zmeraj nosi originalno mehško obleko in neprestano teka od družbe do družbe ter išče dela pri filmu. Je eden najbolj predrznih jezdecev in je doslej igral v skoraj vseh filmih z divjega zapada.

Pozabiti ne smemo črnolasega snažilca čevljev Oskarja, ki jeclja. Vsak dan čaka pred Paramountovimi ateljeji in snaži čevlje vsem, od najbolje plačanih igralcev pa do statistov. Znan je tudi stari August Tollaire, ki ima krasno belo brado. Pravijo, da jo vsak dan umiva z mlekom in si jo potem zlika z likalnikom. Dalje pozna vsakdo najstarejšega igralca Williama Taylorja, ki je že pred dvema letoma praznoval stoletnico, pa se še zmeraj uči jezikov za nastop v govorčih filmih.

Vsi so v Hollywoodu popularni, morda celo bolj kakor velike zvezde. Razlika je le ta, da imajo ti dolarje, oni pa ne.

Ali veste, kako so zaslužili svoj prvi denar?

Greta Garbo v nekem brivskem salonu, kjer je morala goste namiliti.

Norma Shearer je dobivala po pol dolarja na uro, da se je dala fotografirati kot model za reklamne fotografije.

Ramon Novarro je bil plesalec. Še prej pa je bil prodajalec v neki trgovini, kjer je dobival po 25 pesov na mesec.

Buster Keaton je moral že zgodaj nastopati v cirkusu svojih staršev. Tam pa ni nič zaslužil. Glavni

vir dohodkov mu je bil izkupiček, ki ga je dobil za prodane zajce.

Marija Dressler, ameriška Adela Sandroek, je že z osmimi leti igrala v potujočem gledališču. Nekeč bi bila morala igrati angela. Pri tem pa je padla in se tako pobila, da več mesecev ni mogla nastopiti.

Neil Hamilton je služil po pet dolarjev na teden, da je v neki trgovini pohištva delal vsak dan po šoli in v sobotah, ko je bil prost.

Lawrence Tibbett je nekeč pel po kinih v Losangelesu in dobival po 5 dolarjev na večer.

John Gilbert je bil že v mladosti zelo podjeten. Prodajal je vstopnice za gledališča in s tem zaslužil lepe denarje.

William Haines je vozil mleko v mesto. Zaslužil je 25 centov na teden. To bi še šlo, toda mlekarica, ki je pri njej delal, je imela zalo hčer in skoraj vsi centi so se izpremenili v sladole in smetano zanjo.

Wallace Beery je v cirkusu nosil vodo za slone. Na večer je dobil četrtil dolarja in prosto vstopnico.

Joan Crawford je bila trgovska pomočnica.

Tako so si služili prvi denar...

Razsvetljava v filmskem ateljeju

Razsvetljava igra v filmu zelo veliko vlogo, večjo kakor si morda mislite. Tako pravijo strokovnjaki Metrovega oddelka, ki mu je poverjena skrb za dekoracije in razsvetljava. Razsvetljava je bila že od nekdaj izredno važna pri filmanju. Toda šele pred nedavnim so ji jeli posvečati posebno pažnjo.

V najnovejšem filmu Joane Crawfordove, ki so mu dali naslov „Sramežljiva nevesta“, so z metodami razsvetljave, ki so jih pred kratkim odkrili, dosegli čudovite uspehe. In s temi metodami so prišli Metrovi strokovnjaki tako daleč, da pravijo, da se jim bo posrečilo v najkrajšem času doseči najsijajnejše efekte brez dekoracij, s samo razsvetljavo.

Moč razsvetljave je treba skrbno izračunati. Vedeti je treba, da se za pokrajinsko sliko porabi desetkrat več luči kakor za sliko iz bližine. Teža seveda občinstvo na platno ne vidi.

Najinteresantnejši je pri filmanju „divji zid“, ki je dobil to ime, ker se premika obenem s kamero. Pravijo, da so z njim dosegli najlepše svetlobne efekte.

Vsemogočni film

Filmska industrija stoji pred važnimi izpremembami. Po poplavi komedij iz družabnega življenja, ki so sicer zabavale ljudi, a so bile vendar prazne, so začeli producenti filmov iskati novih smeri. Odkrili so, da želi občinstvo priti filmu bliže, da hočejo ljudje izvedeti od

njega več kakor doslej, da ga hočejo videti bolj interesantnega.

Pod vplivom tega odkritja so začeli polagati večjo pažnjo na filmske žurnale in na kulturne filme. In zdaj je v Nemčiji že nekaj kinov, ki kažejo samo filmske žurnale.

Nekdaj ravno žurnalom niso posvečali posebne pažnje. Bili so površno napravljeni, slabo reproducirani in videli smo jih pol leta nepozno. To se je zadnje leto izpremenilo. Tudi čas, ko pridejo ti žurnali z enega konca sveta na drugi, se je neprimerno skrajšal.

Tako je nastal obenem tudi nov poklic. Filmski časnikar. Nekateri izmed njih so dosegli take uspehe, da so jim tovariši pri dnevnih lahko nevoščljivi. Nekemu operaterju Foxovih žurnalov je uspelo, da je dobil prvi filmski intervju od velikega indijskega voditelja Mahatme Gandhija, ki že 25 let ne daje časnikarjem nobenih izjav. Prav tako se mu je posrečilo, da je prvi prinesel filmsko reportažo o Piccardovem poletu v stratosfero, torej nekaj, kar se nobenemu časnikarju ni posrečilo.

Drobiž

Režiser W. S. Van Dyke je začel te dni filmati dramo „Guilty Hands“, ki jo je napisal Bayard Veiller. Glavno vlogo bo igral Lionel Barrymore.

Amerika je dobila novega karakternega igralca, ki mu je ime Clard Gable. Najbolje igra salonske zločince.

Nils Asther dobi te dni obiske. Iz Švedske pride njegova mati, nekaj dni za njo pa njegova žena igralca Vivian Duncan, ki se vrača iz Evrope s svojo hčerko.

Renate Müller je hči znanega časnikarja iz Münchna. Pred kratkim se je vrnila iz Londona, kjer je igrala v angleški verziji „Gospodično tajnico“. Sredi filma je morala nehati, ker je nevarno obolela.

Marlene Dietrich je doslej igrala v filmih „Manon Lescaut“, „Njegov največji bluf“, „Princesa Odala“, „Poljubljam vam roko, madam“, „Kavarna Electric“, „Ženska, ki po njej hrepenimo“, „Z dvignika zapeljiveca“, „Ladja izgubljenih“, „Sinji angel“ in „Maroko“. V kratkem pride tudi njen najnovejši film „Onečasena“.

Ufa je letos odprla v New Yorku velik kino, ki se imenuje „Cosmopolitan Theater“. Ob otvoritvi sta govorila nemški konzul in newyorški župan. Prvi film, ki so ga igrali, je bil „Ljubljenec bogov“ z Janningsom in Renato Müller.

Harry Piel je dovršil svoj najnovejši zvočni film „Mojstrski tat“ („Sence pod zemljo“). Nekaj prizorov so posneli v Švici. Njegovi partnerici sta Dary Holm in Elizabeth Pinajev. V kratkem bodo igrali premijero na Dunaju.

Paul Wegener je izjavil, da v filmu ne bo več igral. Zdaj gostuje po raznih evropskih odrih. Njegov stalni naslov je: Berlin, Am Karlsbad 2. Največ uspehov je dosegel v nemški verziji „Alraune“.

Ufa je razpisala v tedniku „Die Woche“ velik natečaj za najboljši osnutek za filmski manuskript. Ako se kateri izmed naših čitateljev za to zanima, lahko dobi informacije pri našem uredniku.

Lilian Harvey je bila prej plesalka. Njen film „Nikdar več ljubezni“ pride tudi k nam. Prirejen je po znani komediji „Dover-Calais“, ki so jo igrali tudi pri nas na večjih odrih.

Prvi ameriški film Gustava Fröhlicha se imenuje v originalu „Kismet“. V Evropo je prišel ta film pred nekaj tedni; prekrstili so ga v „Sveti plamen“.

Elitni Kino Matica

Telefon 2124

„Nevihite nad Montblancem“

planinski film z igralko Leni Riefenstahl in slovitim turistom Seppom Ristom

„Anny dela vse“,

filmska komedija z Anny Ondro

„V službi carja“,

zgodovinski film. V glavni vlogi Renate Müller.

Kupon 32 film

FILMSKA VPRAŠANJA

1. Kje je rojena Elizabeta Bergner?
2. Kdo je režiral film „Onečlašena“?
3. Kdo je odkril režiserja Sternberga?
4. Kdo igra glavno moško vlogo v filmu „Casanova proti volji“?
5. Kako se imenuje najnovejši film z Lilian Harvey?

Rešitve teh vprašanj sprejemamo prvih 6 dni po izidu lista. Za nagrade razpisujemo

20 VELIKIH FILMSKIH FOTOGRAFIJ.

ki jih razdelimo med deset reševalcev.

Rešitve vprašanj iz 30. številke so: 1. Paul Fejos; 2. Anita Page; 3. 14 bratov in sester; 4. „Strangers May Kiss“; 5. Dmitrij Krizanov.

Nagrade dobe:

- 5 slik: Josipina Besednjak, Sušak;
4 slike: Emilija Kozič, Ljubljana;
3 slike: Mara Premrl, Maribor;
2 slike: Franc Uršej, Guštanj;
po eno sliko: Valerija Vidic, Ljubljana; Roza Krajncič, Guštanj; Mira Smole, Vrh; Tone Hrastar, Bistrica; Anton Sedeu, Zagreb.

Aleksander Kozič

koncesionirano elektrotehnično podjetje

Ljubljana

Cesta v Rožno dolino 44

Tel. 30-41

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela. — Izvršitev strokovnjaška. — Cene zmerne.

KLIFARME

vseh vrst po fotografijah ali risbah izvrsuje najsolidnejshe

KLIFARMA ST-DEU
LJUBLJANA DALMATINOVATI

Foto aparate in potrebščine

dobite v največji izbiri v

Drogeriji „Adrija“

Mr. Ph. S. Borčič

Ljubljana, Šelenburgova ulica 1

Telefon št. 34-01

Zahtevajte cenik!

Za

Vaše perilo

le

terpentinovo

Zlatorog